

Hallitus**AIKA** Tiistai 26.10.2021 klo 09:00 - 10:15**PAIKKA** Sähköinen kokous**ASIAT**

§	Otsikko	Sivu
§ 115	Kokouksen järjestäytyminen	4
§ 116	Matkalippujen hinnat vuonna 2022	5
§ 117	Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2022-2024	7
§ 118	Painotöiden sekä tuotteiden varastointi- ja logistiikkapalvelujen hankinta	12
§ 119	Hallituksen ja yhtymäkokouksen kokousajat vuonna 2022	14
§ 120	Kuntalain mukaista otto-oikeutta varten toimitetut päätökset	16
§ 121	Tiedoksi merkittävät asiat	17
§ 122	Seuraava kokous	18

PÄÄTÖKSENTEKIJÄT			
	Pajula Matias	Puheenjohtaja, Helsinki	
	Sauri Pekka	Varapuheenjohtaja, Helsinki	
	Brax Saara	Jäsen, Kirkkonummi	
	Halava Heli	Jäsen, Espoo	
	Kauppila Elina	Jäsen, Helsinki	
	Kauppinen Sirpa	Jäsen, Vantaa	
	Laiho Mia	Jäsen, Espoo	
	Liukkonen Pasi	Jäsen, Vantaa	
	Månsson Björn	Jäsen, Helsinki	
	Outinen Maria	Jäsen, Espoo	
	Pitkänen Tuulia	Jäsen, Helsinki	
	Rissanen Laura	Jäsen, Helsinki	
	Rokkanen Sakari	Jäsen, Vantaa	
	Rydman Sampsa	Jäsen, Helsinki	

MUUT OSALLISTUJAT			
	Passi Kauko	Varajäsen, Kerava	
	Salmi Lilli	Varajäsen, Tuusula	
	Aarnio Tarmo	Asiantuntija, Kirkkonummi	
	Grannas Mikael	Asiantuntija, Sipoo	
	Isotalo Olli	Asiantuntija, Espoo	
	Isotupa Juha- Pekka	Asiantuntija, Siuntio	
	Lindberg Arto	Asiantuntija, Tuusula	
	Manninen Rikhard	Asiantuntija, Helsinki	
	Masar Christoffer	Asiantuntija, Kauniainen	
	Rontu Kirsi	Asiantuntija, Kerava	
	Westlin Henry	Asiantuntija, Vantaa	
	Nykänen Mika	Toimitusjohtaja, esittelijä	
	Mäkinen Ilmari	Osastonjohtaja, pöytäkirjanpitäjä	
	Anttila Tero	Osastonjohtaja	
	Flink Mari	Osastonjohtaja	
	Heikkinen Hannu	Osastonjohtaja	
	Puntanen Sini	Osastonjohtaja	
	Röntynen Antti- Pekka	Hallintopäällikkö	
	Ruoho Tuija	Viestinnän asiantuntija	

ALLEKIRJOITUKSET

Matias Pajula
puheenjohtaja

Ilmari Mäkinen
pöytäkirjanpitäjä

PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS

27.10.2021

Maria Outinen

PÖYTÄKIRJA YLEISESTI NÄHTÄVILLÄ

Asetettu yleisesti nähtäville yleisessä tietoverkossa (www.hsl.fi) kuntalain 140 §:ssä säädetyllä tavalla 26.10.2021 .

Kokouksen järjestäytyminen

Hallitus § 115

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija Hallintopäällikkö Antti-Pekka Röntynen p. 040 827 1158

Ehdotus Hallitus päättää

- a) todeta kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi sekä
- b) valita pöytäkirjantarkastajaksi Maria Outisen (varalla Elina Kauppila).

Päätös Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Matkalippujen hinnat vuonna 2022

214/02.02.00.00/2021 [Toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2022-2024]

Hallitus § 116

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelijat Osastonjohtaja Mari Flink, p. 040 715 0440 ja
johtava tariffisuunnittelija Jarmo Riikonen, p. 4766 4364

HSL laatii vuosittain ehdotuksen taloussuunnitelmaksi, joka sisältää mm. tariffien muutoksia koskevat suunnitelmat. Tänä vuonna lipputulousoennusteen arviointi on edelleen poikkeuksellisen haastavaa koronapandemian vuoksi, joka on laskenut merkittävästi joukkoliikenteen käyttöä. HSL on laatinut viisi eri skenaariota vuodelle 2022. Niiden perusteella joukkoliikenteen käyttöaste on -6 %:sta -38 %:iin alhaisempi kuin vuonna 2019. Vuoden 2022 talousarvio on laskettu -23 % skenaarion mukaan. Skenaarion toteutuminen tarkoittaa, että vuoden 2021 lipputulokertymä ilman hintamuutoksia olisi 295,6 miljoonaa eli noin 87 miljoonaa euroa alhaisempi kuin vuonna 2019.

Koronan aiheuttaman taloudellisen tilanteen takia lippujen hintoihin esitetään keskimäärin 1,6 %:n korotusta kuitenkin niin, että korotukset kohdistuvat AB, BC, CD ja D-vyöhykkeiden kausilippuihin. Pandemia on vähentänyt eniten pisimpiä ja kalleimpia joukkoliikennematkoja, joiden kysyntää ei haluta heikentää lisää hinnankorotuksilla.

Satunnaisen joukkoliikennematkustamisen tukemiseksi kerta- ja vuorokausilippujen hintojen esitetään pysyvän ennallaan. Samoin yleiskausilippujen hintoihin ei esitetä muutoksia. Lisäksi joihinkin pidempien kausien (30 päivän kerrannaiset) hintoihin on tehty pieniä tarkastuksia johtuen matkakorttijärjestelmän teknisestä laskentamallista.

Esitettyjen muutosten myötä lipputulokertymän vuodelle 2022 arvioidaan olevan 298,1 miljoonaa euroa ja keskimääräinen korotusprosentti 1,6 %. Epävarman kysynnän vuoksi lipputulokertymä voi kuitenkin edelleen poiketa huomattavasti arvioidusta. Uudet hinnat otetaan käyttöön vuoden 2022 alussa.

Tarkastusmaksu

Joukkoliikenteen tarkastusmaksua ehdotetaan korotettavaksi 80 eurosta 100 euroon. Joukkoliikenteen tarkastusmaksu on pysynyt ennallaan yli kymmenen vuoden ajan vuodesta 2007 alkaen. Esitetty tarkastusmaksu on kohtuullinen verrattuna muiden Pohjoismaiden pääkaupunkiseuduilla voimassa oleviin tarkastusmaksuihin (100–200 euroa). Liputta matkustamisen vuoksi HSL:ltä jää saamatta lipputuloja 8-10 milj. euroa vuodessa. Liputta matkustaminen on myös korona-aikana selvästi yleistynyt ja on nyt jo 4,7 %. HSL-liikenteessä yleistyy avorahastus runkobussiverkoston laajenemisen myötä. Avorahastus helpottaa liikkumista, mutta avorahastuksen piirissä liputta matkustaminen on huomattavasti yleisempää kuin normaalissa bussiliikenteessä.

Joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annetun lain mukaan tarkastusmaksu voidaan vahvistaa enintään 40 kertaa niin suureksi kuin linja-autoliikenteen alin aikuisten kertamaksu. Vuonna 2022 alin aikuisten kertalipun hinta HSL-alueen joukkoliikenteessä on 2,80 euroa.

Hallintosäännön 7 §:n 6 kohdan mukaan hallitus päättää lippujen hinnoista.

Ehdotus

Hallitus päättää

a) että matkalippujen arvonlisäverolliset hinnat ovat liitteessä esitetyn mukaiset; sekä

b) esittää liikenne- ja viestintäministeriölle, että HSL-alueen joukkoliikenteen tarkastusmaksuksi säädetään 100 euroa.

Päätös tarkastetaan kokouksessa.

Käsittely

Käsittelyn aikana varapuheenjohtaja Pekka Sauri ehdotti, että tarkastusmaksu säilytetään 80 eurossa, eikä esitetä liikenne- ja viestintäministeriölle tarkastusmaksun korottamista. Jäsen Elina Kauppila kannatti Saurin ehdotusta.

Koska oli tehty esittelijän ehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus, suoritettiin äänestys. Äänestystavaksi päätettiin nimenhuutoäänestys. Ne, jotka kannattivat esittelijän ehdotusta, äänestivät JAA ja ne, jotka kannattivat Saurin tekemää muutosehdotusta äänestivät EI. Suoritettussa äänestyksessä annettiin 8 JAA-ääntä (Brax, Laiho, Liukkonen, Månsson, Pajula, Rissanen, Rokkanen, Rydman) ja 6 EI-ääntä (Halava, Kauppila, Kauppinen, Outinen, Pitkänen, Sauri). Puheenjohtaja totesi esittelijän ehdotuksen voittaneen suoritettun äänestyksen ja tulleen hallituksen päätökseksi.

Päätös

Hallitus päätti

a) että matkalippujen arvonlisäverolliset hinnat ovat liitteessä esitetyn mukaiset; sekä

b) esittää liikenne- ja viestintäministeriölle, että HSL-alueen joukkoliikenteen tarkastusmaksuksi säädetään 100 euroa.

Päätös tarkastettiin kokouksessa.

Liite

Hintaliite: Lippujen hinnat vuonna 2022

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2022-2024

214/02.02.00.00/2021 [Toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2022-2024]

Hallitus § 117

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelijat Osastonjohtaja Ilmari Mäkinen, p. 050 364 8772 ja
talouspäällikkö Maarit Hauskamaa, p. 040 721 7546

HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelma on laadittu kolmeksi vuodeksi, joista ensimmäinen on talousarviovuosi. Kuntayhtymän perussopimuksen 11 §:n mukaan talousarviosta ja -suunnitelmasta tulee päättää viimeistään marraskuun loppuun mennessä pidettävässä yhtymäkokouksessa. Talousarvioehdotuksesta on perussopimuksen 23 §:n mukaan pyydettävä jäsenkuntien lausunnot, jotka on liitettävä yhtymäkokoukselle annettavaan talousarvioehdotukseen.

Talousarvion ja -suunnitelman perusteena ovat:

- HSL:n uuden strategian luonnosversio (uusi strategia käsitellään HSL:n hallituksessa 12/2021 ja yhtymäkokouksessa 01/2022),
- voimassa oleva TTS 2021-2023,
- vuoden 2020 tilinpäätöstiedot ja saatavissa olevat toteutuma- ja ennustetiedot vuodelta 2021,
- hyväksytyt liikennöintisuunnitelma 2021-2022 ja pidemmän aikavälin suunnitelmat,
- poikittais- ja runkolinjastosuunnitelmat,
- Raide-Jokerin kehittämissuunnitelma ja
- MAL 2019 -suunnitelma.

Keskeisiä linjauksia toiminta- ja taloussuunnitelmakauden suunnittelussa on matkustajamäärien saaminen takaisin kasvu-uralle, joukkoliikenteen positiivisen menestystarinan jatkumisen varmistaminen sekä seudun paremman ja puhtaamman tulevaisuuden rakentaminen yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. Matkustajamäärät ja lipputulot on saatava liikkumisrajoitusten aiheuttaman romahduksen jälkeen nopeasti kasvuun.

Toiminta- ja taloussuunnitelman keskeiset toimenpiteet on johdettu uuden strategialuonnoksen keskeisistä menestystekijöistä, joita ovat:

1. *Asiakkuuksista kasvua*
2. *Liikkumisen kokonaisratkaisulla arvoa*
3. *Tiedolla ja osaamisella tehokkuutta ja kyvykkyyttä*

Taloussuunnitelma

a) Toimintatulot

HSL:n toimintatulot vuonna 2022 ovat yhteensä 755,4 milj. euroa. Kasvua edellisvuoden ennusteeseen verrattuna on 43,0 milj. euroa (6,0 %). Toimintatulojen arvioidaan olevan 829,5 milj. euroa vuonna 2023 ja 852,5 milj. euroa vuonna 2024.

Lipputulot

Lipputulot perustuvat vuoden 2021 talousarvioon ja kahdeksan kuukauden toteutuman perusteella tehtyyn lipputuloennusteeseen vuodelle 2021 sekä vuodelle 2022 esitettyihin hinnanmuutoksiin, hintajoukseen ja matkustajamääräennusteisiin. Matkustajamäärien arvioidaan jäävän -23 % alle vuoden 2019 tason vuonna 2022, -14 % vuonna 2023 ja vielä vuonna 2024 matkustajamäärien arvioidaan jäävän -8 % alle koronaa edeltävän tason. Kehityksen arvioiminen on edelleen haasteellista koronaviruspandemian aiheuttaman muuttuneen tilanteen vuoksi ja tulevien vuosien matkustajamäärien kehitys voi poiketa merkittävästikin arvioidusta.

Vuonna 2022 arvioidaan kertyvän lipputuloja yhteensä 298,1 milj. euroa. Vuoden 2021 ennusteeseen verrattuna lipputulot arvioidaan kasvavan 28,3 %. Lipputulot muodostavat 39,5 % HSL:n toimintatuloista vuonna 2022. Lipputulot arvioidaan olevan 333,8 milj. euroa vuonna 2023 ja 353,9 milj. euroa vuonna 2024.

Kuntaosuudet ja alijäämän kattaminen

Ne menot, joita ei voida kattaa lipputuloilla tai muilla tuloilla, jäsenkunnat maksavat HSL:lle kuntaosuuksina. Kuntaosuudet jaetaan jäsenkunnille perussopimuksessa sovittujen periaatteiden mukaisesti.

Kuntaosuudet ovat talousarviossa 2022 yhteensä 435,8 milj. euroa ja kuntaosuudet muodostavat 57,7 % HSL:n toimintatuloista. Kuntaosuudet vuosina 2023 ja 2024 ovat 474,5 milj. euroa ja 477,1 milj. euroa.

Kuntalain 110 §:n mukaan talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelmassa päätetään yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla mahdollinen alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Toiminta- ja taloussuunnitelma 2022-2024 on laadittu siten, että kertynyt osavuositulosennusteen 2/2021 mukainen alijäämäkertymä, yhteensä 20,0 milj. euroa, katetaan jäsenkuntien maksamissa kuntaosuuksissa kolmen TTS-kauden aikana. Toiminta- ja taloussuunnitelma sisältää lisäksi keskeisiä toimenpiteitä talouden tasapainottamiseksi ja pitkän tähtäimen tuottavuuden parantamiseksi.

Valtion tuet

Valtion suurten kaupunkien joukkoliikennetuen vuosittaiseksi määräksi on arvioitu 4,8 milj. euroa vuosina 2022-2024. Ilmastoperusteista tukea arvioidaan saatavan vuosittain 7,1 milj. euroa. Muita tukia ja avustuksia arvioidaan saatavan vuosittain 0,2-0,7 milj. euroa.

Tarkastusmaksutuloja arvioidaan vuonna 2022 kertyvän 4,0 milj. euroa, joista kirjataan luottotappiota ja luottotappiovarauksia yhteensä noin 1,5 milj. euroa. Tarkastusmaksun määrä voi olla 40 kertaa alin yleinen kertalipun hinta. Tarkastusmaksu on ollut vuodesta 2007 alkaen 80 euroa. Vuonna 2022 tarkastusmaksua esitetään korotettavaksi 100 euroon.

Vuokratuloja liikennöitsijöiltä laskutettavista taukotiloista ja matkakorttilaitteista sekä toimitilojen ulosvuokrauksesta arvioidaan saatavan 2,6 milj. euroa vuonna 2022.

b) Toimintamenot

HSL:n toimintamenot vuonna 2022 ovat yhteensä 731,0 milj. euroa. Toimintamenot kasvavat vuoden 2021 ennusteesta 17,6 milj. euroa (2,5 %). Vuonna 2023 toimintamenojen arvioidaan olevan 805,3 milj. euroa ja 828,1 milj. euroa vuonna 2024.

Henkilöstömenot vuonna 2022 ovat 24,1 milj. euroa, joka on 3,3 % kaikista toimintamenoista. Henkilöstökustannukset kasvavat 0,4 milj. euroa (1,7 %) vuoden 2021 ennusteeseen verrattuna. Henkilöstömenoissa on varauduttu noin 400 henkilön työpanokseen. Menot eivät sisällä varausta mahdollisen tulospalkkion maksamiseen.

Palveluiden ostot

Palveluiden ostomenot vuonna 2022 ovat yhteensä 697,7 milj. euroa, 95,4 % HSL:n toimintamenoista. Palvelujen ostomenot kasvavat 15,5 milj. euroa (2,3 %) vuoden 2021 ennusteesta. Palveluiden ostoon käytetään vuonna 2023 yhteensä 771,5 milj. euroa ja 793,9 milj. euroa vuonna 2024.

Joukkoliikenteen operointikustannukset

Joukkoliikenteen operointikustannukset ovat 515,5 milj. euroa, 70,5 % HSL:n toimintamenoista. Operointikustannukset ovat 535,1 milj. euroa vuonna 2023 ja 552,6 milj. euroa vuonna 2024. Suunnitelmavuosien 2023-2024 kustannukset on laskettu vuoden 2022 kustannustasossa.

Bussiliikenteen kustannusten arvioidaan olevan 326,8 milj. euroa vuonna 2022. Kustannustason nousuksi on arvioitu 2,5 %. Bussiliikenteen kustannukset sisältävät 1,5 milj. euron varauksen ympäristöbonukseen. Kuntaosuuksissa bussiliikenteen operointikustannuksiin sisältyy lisäksi sähköbussien hankinnan nettokustannuksia 0,2 milj. euroa ja Ojangan bussivarikon vuokrakustannuksia 1,2 milj. euroa. Vuonna 2023 kustannuksiksi arvioidaan 325,1 milj. euroa ja 320,0 milj. euroa vuonna 2024. Bussiliikenteen operointikustannusten talousarvio vuodelle 2022 sisältää varauksia työmaiden ja poikkeusjärjestelyiden järjestämiseksi 1,8 milj. euroa.

Junaliikenteen kustannusten arvioidaan olevan vuonna 2022 yhteensä 80,7 milj. euroa, ml. Junakalustoyhtiön vuokrat Sm5-kalustosta. Kuntaosuuksissa junaliikenteen operointikustannuksiin sisältyy lisäksi Pasilan aseman vuokralukuja 0,8 milj. euroa. Vuonna 2023 junaliikenteen kustannuksiksi arvioidaan 82,0 milj. euroa sekä 85,3 milj. euroa vuonna 2024.

Raitioliikenteen kustannusten arvioidaan vuonna 2022 olevan 56,9 milj. euroa. Raitioliikenteessä kustannustason muutokseksi on arvioitu +1,4 %. Kustannuksiksi arvioidaan 60,3 milj. euroa vuonna 2023 ja 69,9 milj. euroa vuonna 2024. Suunnittelukaudella kustannukset nousevat uusien Artic-vaunujen siirtyessä vähitellen pois takuunalaisen hinnoittelusta. Liikennettä lisätään uusien rataosuuksien myötä. Vuonna 2024 varaudutaan uuden Ruskeasuon varikon ylläpitovuokriin.

Suunnitelmakaudella varaudutaan pikaraitiolinjan 550 liikennöinnin aloitukseen liittyviin toimenpiteisiin. Lisäksi varaudutaan maksamaan vuodesta 2022 alkaen käynnistyskorvauksia ja ylläpitovuokria uudesta Roihupellon varikosta. Pikaraitiotien operointikustannuksiin on varattu vuodelle 2022 0,5 milj. euroa, 7,5 milj. euroa vuodelle 2023 ja 16,2 milj. euroa vuodelle 2024.

Metrolilikenteen kustannusten arvioidaan olevan 46,3 milj. euroa vuonna 2022. Metrolilikenteessä kustannustason muutokseksi on arvioitu +1,6 %. Vuonna 2023 kustannuksiksi arvioidaan 55,9 milj. euroa ja 56,5 milj. euroa vuonna 2024. Vuosina 2021-2023 pääomakorvaukset kasvavat uusien M300-junien ja peruskorjaushankkeiden myötä. Suunnitelmakauden ennusteissa on varauduttu siihen, että HSL korvaa uuden Sammalvuoren varikon ylläpito- ja pääomakustannukset. Vuonna 2022 varaudutaan Länsimetron vaiheen 2 koeajoihin liittyviin muutoksiin ja vuonna 2023 varaudutaan matkustajaliikenteen laajentumiseen Kivenlahteen.

Lauttaliikenteen kustannusten arvioidaan vuonna 2022 olevan 4,3 milj. euroa. Vuonna 2023 kustannusten arvioidaan olevan 4,3 milj. euroa ja 4,6 milj. euroa vuonna 2024.

Muut palvelujen ostomenot

Muiden kuin operointi- ja infrapalvelujen ostoihin käytetään 34,7 milj. euroa vuonna 2022. Muihin palvelujen ostoon käytetään 38,3 milj. euroa vuonna 2023 ja 29,5 milj. euroa vuonna 2024. Vuonna 2023 IT-käyttöpalvelut kasvavat tilapäisesti uuden tunnistepohjaisen järjestelmän valmistuessa, kun käytössä on siirtymävaiheen ajan uusi ja vanha lippujärjestelmä. Kustannukset laskevat vastaavasti vuonna 2024.

Ulkopuolelta ostettavia palveluita käytetään omaa osaamista täydentämään silloin, kun se on strategisesti ja taloudellisesti järkevää. IT-palveluissa suurimmat yksittäiset kustannuserät ovat lippu- ja informaatiojärjestelmien ohjelmistojen ja jatkuvien palveluiden ylläpito- sekä kapasiteettipalveluita. Toimisto- ja asiantuntijapalveluita käytetään joukkoliikenteen järjestämiseen liittyviin palveluihin, kuten sähköbussien ja vähäpäästöisen liikenteen edistämiseen liittyviin konsultointipalveluihin, junakalustohankinnan valmisteluun, MAL-jatkotoihin ja muihin asiantuntijapalveluihin. Ilmoitus- ja markkinointipalveluissa varaudutaan erityisesti koronatilannetta elvyttävien markkinointi- ja viestintätoimenpiteiden toteuttamiseen.

Joukkoliikenteen infrakorvaukset

HSL:n ja jäsenkuntien välisissä infrasopimuksissa on sovittu joukkoliikenteen infrakorvauksen laskutusperiaatteista. Sopimuksen mukaan kullekin kaupungille maksettavan joukkoliikenteen infrakorvauksen määrä vahvistetaan HSL:n talousarvion hyväksymisen yhteydessä.

Vuonna 2022 infrakuluja arvioidaan maksettavan yhteensä 147,4 milj. euroa, vuonna 2023 yhteensä 198,1 milj. euroa ja 211,9 milj. euroa vuonna 2024. Vuoden 2022 infrakulut sisältävät laskutuksen Helsingiltä 75,9 milj. euroa, Espoolta 56,7 milj. euroa, Vantaalta 12,5 milj. euroa, Kirkkonummelta 0,3 milj. euroa ja HSL:n suoraan hankkiman sähköbussien latausinfraan 2,0 milj. euroa. Vuonna 2023 infrakorvaukset kasvavat Länsimetron laajentumisen ja Raide-Jokerin käyttöönottoon myötä.

Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin on vuodelle 2022 varattu 1,1 milj. euroa. Vuoden 2023 ja 2024 varaus on 1,0 milj. euroa.

Vuokramenot vuonna 2022 ovat 5,3 milj. euroa. Vuokramenot sisältävät HSL:n toimitilojen vuokra- ja vastikekustannusten lisäksi kuljettajien sosiaalityötiloista ja Ojangan varikosta maksettavia vuokria. Vuoden 2023-2024 varaus vuokriin on 5,2 milj. euroa kumpanakin vuonna.

Muut menot vuonna 2022 ovat 2,8 milj. euroa. Vuodelle 2023 muihin menoihin varataan yhteensä 3,1 milj. euroa ja vuodelle 2024 3,3 milj. euroa. Muihin menoihin kirjataan mm. tarkastusmaksujen luottotappiot ja luottotappiovaraukset sekä HSL:n myyntikanavien maksuvälineprovisiot, joiden kustannukset kasvavat lipputulosten kasvaessa ja kun myyntiä siirtyy HSL:n omiin digitaalisiin kanaviin.

Toimintakatteen vuonna 2022 arvioidaan olevan 24,3 milj. euroa ylijäämäinen.

Rahoitustuotot ja -kulut

HSL rahoittaa investointinsa tarvittaessa lainanotolla rahoituslaitoksilta. HSL:n lainakanta vuoden 2021 lopussa on ennusteen mukaan 42,1 milj. euroa.

Epävarman talouskehityksen johdosta TTS:n käsittelyn yhteydessä varataan toimitusjohtajalle uuden 50,0 milj. euron suuruisen talousarviolainan nostovaltuus, jota käytetään tarvittaessa kattamaan matkustajamäärien ennakoitua heikomman kehityksen aiheuttamaa rahoitusvajetta. Rahoituskustannuksiin ei ole TTS-suunnitelmassa sisällytetty uuden lainan kustannuksia, jotka tarkentuvat vuonna 2022 mikäli lainaa joudutaan nostamaan.

Perussopimuksen mukaan peruspääomalle maksetaan vuosittaista korkoa, jonka suuruudesta päättää yhtymäkokous. Yhtymäkokous on myös päättänyt maksaa jäsenkunnille korkoa kuntakohtaisesta ylijäämästä tai laskuttaa korkoa kuntakohtaisesta alijäämästä. Korkona on käytetty tilinpäätösvuoden ensimmäisen päivän 12 kuukauden euribor-korkoa. Heikentyneessä rahoituslaitanteessa esitetään yhtymäkokoukselle, että koron maksuja ei sisällytetä talousarvioon vuodelle 2022.

Vuosikate rahoituserien jälkeen on 24,3 milj. euroa ylijäämäinen, ja se riittää kattamaan suunnitelman mukaiset poistot.

Suunnitelmapoistot ovat yhteensä 17,6 milj. euroa vuonna 2022, 17,4 milj. euroa vuonna 2023 ja 17,7 milj. euroa vuonna 2024.

Tilikauden 2022 ylijäämäksi arvioidaan 6,7 milj. euroa, ja sillä katetaan edellisinä vuosina kertynyttä alijäämää.

Investoinnit

HSL:n investointimenot ovat 26,7 milj. euroa vuonna 2022, 14,6 milj. euroa vuonna 2023 ja 8,8 milj. euroa vuonna 2024.

Ehdotus

Hallitus päättää ehdottaa yhtymäkokoukselle, että yhtymäkokous päättää

a) hyväksyä talousarvion vuodelle 2022 sekä toiminta- ja taloussuunnitelman vuosille 2023-2024 liitteen mukaisena;

b) hyväksyä sitovat määrärahat ja tuloarviot vuodelle 2022 seuraavasti:
Toimintamenot 731 000 000 euroa
Investointimenot 26 669 000 euroa
Kuntaosuudet 435 781 000 euroa;

c) että vuonna 2022 HSL ei maksa jäsenkunnille korkoa kuntakohtaisesta ylijäämästä tai laskuta korkoa kuntakohtaisesta alijäämästä. Mikäli yhtymäkokous päättää maksaa korkoa, koron määräytymisperuste on tilinpäätösvuoden 2022 ensimmäisen ja viimeisen päivän yli/alijäämän keskiarvo ja korkona käytetään tilinpäätösvuoden ensimmäisen päivän 12 kuukauden euribor-korkoa;

d) että vuonna 2022 HSL ei maksa jäsenkunnille korkoa kuntakohtaisesta peruspääomaosuudesta. Mikäli yhtymäkokous päättää maksaa korkoa, koron määräytymisperuste on jäsenkunnan peruspääomaosuus. Korkona käytetään tilinpäätösvuoden ensimmäisen päivän 12 kuukauden euribor-korkoa; sekä

e) myöntää toimitusjohtajalle talousarviolainan ottovaltuudet yhteensä enintään 50 000 000 euron suuruisille luotoille vuonna 2022.

Päätös tarkastetaan kokouksessa.

Päätös

Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Liite

Toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2022-2024

Painotöiden sekä tuotteiden varastointi- ja logistiikkapalvelujen hankinta

286/02.08.00/2021 [Painotyöt sekä tuotteiden varastointi ja logistiikkapalvelut alkaen vuodesta 2022]

Hallitus § 118

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelijat Osastonjohtaja Mari Flink, p. 040 715 0440 ja
informaatiosuunnittelija Joonas Packalén, p. 040 573 1283

Hankinnan tausta

Toimitusjohtaja on viranhaltijapäätöksellään 22.6.2020 § 87 päättänyt ottaa vuonna 2018 voimaan tulleen painotöitä ja painotuotteiden varastointi- ja logistiikkapalveluja koskevan sopimuksen option vuoden 2021 osalta käyttöön. Sopimus on näin ollen päättyneenä 31.12.2021.

HSL on kilpailuttanut painotyöt sekä tuotteiden varastointi- ja logistiikkapalvelut vuodesta 2022 alkaen. Sopimus on voimassa määräaikaisena 31.12.2023 asti, jonka jälkeen sopimus on voimassa toistaiseksi. Koska sopimus on voimassa toistaiseksi, hankinnan arvioitu kokonaiskustannus lasketaan neljän vuoden ajalta. Hankinnan arvioitu kokonaiskustannus neljältä vuodelta on noin 2 miljoonaa euroa (ilman arvonnisäveroä).

Hankintamenettely

HSL soveltaa toiminnassaan erityisalujen hankintalakiä (1398/2016). HSL kilpailutti hankinnan EU-kynnysarvon ylittävänä hankintana avoimena menettelynä. Hankintailmoitus julkaistiin 6.9.2021. Tarjouskilpailuun saapui määräaikaan 8.10.2021 klo 13.00 mennessä neljä (4) tarjousta. Tarjouksen jättivät Edita Prima Oy, Grano Oy, Painomäki Oy ja Punamusta Oy.

Kaikki tarjoajat täyttivät tarjoajalle asetetut soveltuvuusvaatimukset ja kaikki tarjoukset olivat tarjouspyynnön mukaisia.

Tarjousten arviointi ja vertailu

Tarjousten vertailuperusteena käytettiin kokonaistaloudellista edullisuutta. Kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena oli halvin hinta.

Tarjousten vertailu- ja valintaperusteet on avattu tarkemmin tarjouspyynnössä. Kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen antoi Punamusta Oy.

Tarjousten vertailu on esitetty liitteenä (julkinen päätöksenteon jälkeen).

Hankintapäätös tulee julkiseksi hallituksen päätöksenteon jälkeen.

Hallintosäännön 7 §:n kohdan 8 mukaan hallitus päättää hankinnoista.

Ehdotus

Hallitus päättää valita liitteenä olevan tarjousten kokonaistaloudellista edullisuutta koskevan vertailun perusteella painotöiden sekä tuotteiden varastointi- ja logistiikkapalveluiden palveluntuottajaksi Punamusta Oy:n.

Hankintaa koskeva sopimus ei synny tällä päätöksellä. Hankinnasta laaditaan kirjallinen sopimus, joka voidaan erityisalojen hankintalain (1398/2016) 120 §:n mukaisesti tehdä aikaisintaan 14 päivän kuluttua siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut tai hänen katsotaan saaneen päätöksen ja valitusosoituksen tiedoksi.

Päätös tarkastetaan kokouksessa.

Päätös

Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Päätös tarkastettiin kokouksessa.

Liitteet

Tarjousten vertailu (julkinen päätöksenteon jälkeen)
Tarjouspyyntö oheismateriaalina

Hallituksen ja yhtymäkokouksen kokousajat vuonna 2022

311/00.02.01/2021 [Hallituksen ja yhtymäkokouksen kokousajat vuonna 2022]

Hallitus § 119

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija Hallintopäällikkö Antti-Pekka Röntynen, p. 040 827 1158

HSL:n hallitus on kokoontunut vuosittain noin 14 kertaa. Syksyllä 2021 HSL:n hallituksen kokoukset on pidetty pääsääntöisesti sähköisinä ja iltakoulut läsnäolokokouksina. Vuoden 2022 osalta hallitus päättää kokoontumistavasta myöhemmin. Kokouskutsun yhteydessä mainitaan kokouspaikka sekä käsiteltävät asiat. Ehdotetut seminaarit on tarkoitus järjestää koko päivän kestävinä siten, että ne sisältävät yöpymisen seminaaripaikassa.

HSL:n perussopimuksen 11 §:n mukaan yhtymäkokouksia pidetään vähintään kaksi kertaa vuodessa. Kuntayhtymän tilinpäätöksestä päätetään viimeistään toukokuun loppuun mennessä pidettävässä yhtymäkokouksessa sekä talousarviosta ja suunnitelmasta viimeistään marraskuun loppuun mennessä pidettävässä yhtymäkokouksessa. Uuden strategian hyväksymisen vuoksi on lisäksi tarpeen pitää ylimääräinen yhtymäkokous tammikuussa 2022. Hallintosäännön 56 §:n mukaan yhtymäkokouksen kutsuu koolle hallitus. Hallitus päättää myös yhtymäkokouksen kokoontumistavasta kutsuessaan yhtymäkokouksen koolle.

Hallintosäännön 43 §:n mukaan toimitielimet pitävät kokouksensa päättämänään aikana ja päättämässään paikassa.

Ehdotus Hallitus päättää pitää vuoden 2022 hallituksen kokoukset, iltakoulut ja seminaarit sekä yhtymäkokoukset seuraavan aikataulun mukaan:

Hallituksen kokous
tiistai 18.1. klo 9.00
tiistai 8.2. klo 9.00
tiistai 1.3. klo 9.00
tiistai 29.3. klo 9.00
tiistai 26.4. klo 9.00
tiistai 24.5. klo 9.00
tiistai 14.6. klo 9.00
tiistai 23.8. klo 9.00
tiistai 13.9. klo 9.00
tiistai 4.10. klo 9.00
tiistai 25.10. klo 9.00
tiistai 29.11. klo 9.00
tiistai 13.12. klo 9.00

Hallituksen iltakoulu
keskiviikko 26.1. klo 16.30
keskiviikko 23.2. klo 16.30
keskiviikko 23.3. klo 16.30
keskiviikko 13.4. klo 16.30

keskiviikko 11.5. klo 16.30
keskiviikko 8.6. klo 16.30
keskiviikko 17.8.klo 16.30
keskiviikko 31.8. klo 16.30
keskiviikko 28.9. klo 16.30
keskiviikko 19.10. klo 16.30
tiistai 15.11. klo 16.30
keskiviikko 30.11. klo 16.30

Hallituksen seminaari
torstai-perjantai 19.-20.5.
torstai-perjantai 8.-9.9.
torstai-perjantai 13.-14.10.

Yhtymäkokous
tiistai 18.1. klo 11.00
tiistai 24.5. klo 11.00
tiistai 29.11. klo 11.00

Päätös

Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Kuntalain mukaista otto-oikeutta varten toimitetut päätökset

Hallitus § 120

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija Hallintopäällikkö Antti-Pekka Röntynen p. 040 827 1158

Hallitukselle on toimitettu kuntalain 92 §:n mukaista otto-oikeutta varten toimitusjohtajan ja osastonjohtajien viranhaltijapäätökset ajalta 30.9.–15.10.2021.

Päätösluettelo on liitteenä.

Ehdotus Hallitus päättää olla ottamatta käsiteltäväkseen liitteessä mainittuja päätöksiä.

Päätös Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Liite Päätösluettelo 30.9.-15.10.2021

Tiedoksi merkittävät asiat

Hallitus § 121

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija Hallintopäällikkö Antti-Pekka Röntynen p. 040 827 1158

HSL on antanut seuraavat lausunnot ja kannanotot:

- Lausunto valtion talousarvioesityksestä vuodelle 2022.

HSL:lle ovat saapuneet seuraavat asiakirjat:

- Ote Keravan kaupunginhallituksen kokouksen päätöksestä 27.9.2021 § 363 koskien HSL:n hallituksen asiantuntijajäsen ja varajäsenen nimeämistä kaudelle 2021-2025;
- Ote Siuntion kunnanhallituksen kokouksen päätöksestä 11.10.2021 § 263 koskien HSL:n hallituksen asiantuntijajäsenen ja varajäsenen nimeämistä kaudelle 2021-2025;

Ehdotus Hallitus päättää merkitä asiat tiedoksi.

Päätös Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Liitteet Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) lausunto valtion talousarvioesityksestä vuodelle 2022 (Dnro 333/2021)

Ote Keravan kaupunginhallituksen kokouksen päätöksestä 27.9.2021 § 363 koskien HSL:n hallituksen asiantuntijajäsen ja varajäsenen nimeämistä kaudelle 2021-2025 (Dnro 215/2021)

Ote Siuntion kunnanhallituksen kokouksen 11.10.2021 § 263 päätöksestä koskien HSL:n hallituksen asiantuntijajäsenen ja varajäsenen nimeämistä kaudelle 2021-2025 (Dnro 215/2021)

Seuraava kokous

Hallitus § 122

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija Hallintopäällikkö Antti-Pekka Röntynen p. 040 827 1158

Ehdotus Hallitus päättää kokoontua seuraavan kerran aiemmin päätetyn mukaisesti tiistaina 30.11.2021 klo 9.00. Kokous pidetään sähköisenä.

Hallituksen strategiaseminaari järjestetään 29.-30.10.2021 kokoushotelli Gustavelundissa. Kutsu seminaariin on toimitettu osallistujille.

Seuraava iltakoulu on keskiviikkona 17.11.2021 klo 16.30 alkaen. Iltakoulu järjestetään läsnäolokokouksena. Tarkempi paikka ilmoitetaan kokouskutsussa.

Yhtymäkokous järjestetään tiistaina 30.11.2021 klo 11.00 alkaen.

Päätös Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 115, § 117, § 119, § 120, § 121, § 122

Muutoksenhakukielto

Päätöksiin, jotka koskevat vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 116

Oikaisuvaatimusohje

Päätöksiin tyytymätön saa tehdä siitä oikaisuvaatimuksen HSL:n hallitukselle. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen (kuntalaki 134 §).

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (*asianosainen*). Oikaisuvaatimuksen saa tehdä myös HSL:n jäsenkunta sekä luonnollinen henkilö, yhteisö, laitos tai säätiö, joka kuntalain 3 §:n mukaisesti on jäsenenä jossakin HSL:n jäsenkunnista.

Oikaisuvaatimus on tehtävä neljäntoista (14) päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää mukaan lukematta. Myöhästynyttä oikaisuvaatimusta ei oteta tutkittavaksi.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon

- kolmen (3) päivän kuluttua viestin lähettamisestä, jos päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi sähköisestä asiointista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003) 19 §:ssä säädetyllä tavalla,
- seitsemän (7) päivän kuluttua kirjeen lähettamisestä, jos päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi kirjeellä ilman saantitodistusta,
- saantitodistukseen merkittynä päivänä, jos päätös on lähetetty asianosaiselle tiedoksi saantitodistuksin,
- tiedoksiantotodistukseen merkittynä päivänä, jos päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi henkilökohtaisesti.

Niiden, jotka eivät ole asianosaisia, katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän (7) päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on julkaistu HSL:n internetsivuilla.

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti (myös sähköinen muoto täyttää kirjallisen muodon vaatimuksen). Siitä on käytävä ilmi, mihin päätökseen se on kohdistettu, millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään oikaisuvaatimuksen, oikaisuvaatimuksen tekijän vaatimus perusteineen sekä oikaisuvaatimuksen tekijän nimi ja yhteystiedot

Oikaisuvaatimus on toimitettava HSL:lle:

Sähköpostiosoite: [hsl\(at\)hsl.fi](mailto:hsl(at)hsl.fi)
Postiosoite: HSL, PL 100, 00077 HSL
Käyntiosoite: Opastinsilta 6 A, Helsinki
Aukioloaika: ma–pe klo 8.00–16.00

Asiakirjojen on oltava perillä viimeistään muutoksenhakuajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä.

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 118

Hankintaoikaisuohje ja valitusosoitus

Julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun voidaan vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1398/2016, jäljempänä erityisalojen hankintalaki) mukaan hakea muutosta vaatimalla hankintayksiköltä oikaisua (jäljempänä hankintaoikaisu). Asia voidaan myös saattaa valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi.

Erityisalojen hankintalain 123 §:n mukaan hankintayksikön päätöksen poistamiseen ja muun hankintamenettelyssä tehdyn ratkaisun peruuttamiseen sekä asian uudelleen ratkaisemiseen sovelletaan, mitä hankintaoikaisusta julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, jäljempänä hankintalaki) 132–135 §:ssä säädetään. Erityisalojen hankintalain 128 §:n mukaan muutoksenhakuun erityisalojen hankintalaissa tarkoitetuista ratkaisuksista sekä lainvastaisen menettelyn johdosta määrättäviin seuraamuksiin sovelletaan, mitä hankintalain 16 luvussa (145–169 §) säädetään.

Hankintaa koskevasta asiasta voi tehdä hankintayksikölle oikaisuvaatimuksen tai markkinaoikeudelle toimitettavan valituksen se, jota asia koskee (jäljempänä asianosainen). Asianosainen on se, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

I Hankintaoikaisuohje

Päätöksiin voi hakea muutosta joko tekemällä hankintaoikaisuvaatimuksen tai valituksen markkinaoikeudelle tai molemmat.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain nojalla (hankintalaki 163 §).

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin.

Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaanitodistukseen merkittynä aikana.

Ohje hankintaoikaisuvaatimuksen tekemisestä

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi vaatia hankintalain 132–135 §:n mukaan hankintaoikaisua. Hankintaoikaisua voi vaatia hankintayksiköltä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu asianosainen.

Asianosaisen on vaadittava hankintaoikaisua 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

Hankintaoikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Vaatimuksesta on käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Vaatimukseen on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Hankintaoikaisuvaatimus toimitetaan hankintayksikölle:

Sähköpostiosoite: [hsl\(at\)hsl.fi](mailto:hsl(at)hsl.fi)
Postiosoite: HSL, PL 100, 00077 HSL
Käyntiosoite: Opastinsilta 6 A, Helsinki
Aukioloaika: ma–pe klo 8.00–16.00

Asiakirjojen on oltava perillä viimeistään muutoksenhakuajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä.

Hankintaoikaisuvaatimuksen vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankintalain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

II Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu asianosainen voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee (hankintalaki 146 § 2 mom.):

- 1) yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua;
- 2) sitä, että hankintasopimusta ei jaeta osiin 75 §:n nojalla; tai
- 3) sitä, että 93 §:ssä tarkoitetun kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia.

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan tai dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevaan hankintayksikön ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti. Lupa on myönnettävä, jos asian käsittely on lain soveltamisen kannalta

muissa samanlaisissa asioissa tärkeää tai siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Valitus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen. Tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan valitusaikaan. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden aukioloajan päättymistä.

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankintapäätöksen jälkeen hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen erityisalojen hankintalain 121 §:n 1 tai 3 kohdan nojalla noudattamatta odotusaikaa. Odotusaikaa ei tarvitse noudattaa, jos sopimus koskee puitejärjestelyn perusteella tehtävää hankintaa tai sopimus koskee dynaamisen hankintajärjestelmän sisällä tehtävää hankintaa.

Valitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Valitus on tehtävä kirjallisesti (myös sähköinen muoto täyttää kirjallisen muodon vaatimuksen). Valituskirjelmässä, joka on osoitettava markkinaoikeudelle, on ilmoitettava:

1. päätös, johon haetaan muutosta
2. miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi sekä perusteet, joilla muutosta vaaditaan
3. valittajan nimi ja yhteystiedot
4. jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja yhteystiedot
5. postiosoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite).

Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan ja dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevan ratkaisun osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää (hankintalaki 146 § 3 mom.).

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on omakätisesti allekirjoitettava valituskirjelämä. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valituskirjelmään on liitettävä:

1. valituksen kohteena oleva päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
2. selvitys valituksen kohteena olevan päätöksen tiedoksisaantitavasta ja -päivästä
3. asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle

4. asiamiehen on liitettävä valtakirja lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 32 §:n mukaisesti.

Valitus on toimitettava valitusajan kuluessa markkinaoikeudelle:

Markkinaoikeus

Sähköposti: [markkinaoikeus\(at\)oikeus.fi](mailto:markkinaoikeus(at)oikeus.fi)

Käyntiosoite Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki.

Puhelin: 029 56 43300,

Faksinumero: 029 56 43314,

Asiakaspalvelun aukioloaika: ma–pe 8.00–16.15

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusasiakirjojen on oltava perillä viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen asiakaspalvelun aukioloajan päättymistä.

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n nojalla markkinaoikeus perii muutoksenhakijalta oikeudenkäyntimaksua 2 050 euroa. Jos hankinnan arvo on vähintään miljoona euroa, käsittelymaksu on 4 100 euroa. Jos hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa, käsittelymaksu on 6 140 euroa. Jos asia poistetaan käsittelystä antamatta pääasiassa ratkaisua, se jää tutkimatta tai se jää sillensä, on oikeudenkäyntimaksu kuitenkin 510 euroa.

Hankintalain 148 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön edellä mainittuun osoitteeseen.